

Uchwała Nr XXIV/25/2016

Rady Gminy w Kosakowie

z dnia 21 kwietnia 2016

w sprawie: Programu Wspierania Rodziny Gminy Kosakowo na lata 2016-2018

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 08 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 446) w związku z art. 176 pkt 1 art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 332)

Rada Gminy w Kosakowie uchwala, co następuje:

§ 1

Zatwierdza się **Program Wspierania Rodziny Gminy Kosakowo na lata 2016-2018**, stanowiący załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Kosakowo.

§3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i ma zastosowanie do działań podejmowanych od 01.01.2016 r.

Załącznik do uchwały Nr XXIV/25/2016
Rady Gminy Kosakowo
z dnia 21 kwietnia 2016 roku

**PROGRAM WSPIERANIA
RODZINY
GMINY KOSAKOWO
NA LATA 2016-2018**

1. Wprowadzenie
2. Polityka społeczna
3. Zadania gminy z zakresu wspierania rodzin i systemu pieczy zastępczej
4. Charakterystyka środowiska lokalnego i analiza problemów społecznych
5. Analiza SWOT w obszarze wsparcia rodziny
6. Założenia i cele Programu
7. Odbiorcy Programu- grupy docelowe
8. Realizatorzy/Partnerzy Programu
9. Realizacja postawionych celów-Zadania
10. Harmonogram realizacji Programu
11. Przewidywane efekty i rezultaty
12. Źródła finansowania programu
13. Monitorowanie
14. Podsumowanie

„Dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności, dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju, i dobra wszystkich jej członków, a szczególności dzieci, w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiece i wychowaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami”

- preambuła ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

1. WPROWADZENIE

Dziecko i rodzina.

Podstawowym środowiskiem funkcjonowania i rozwoju dziecka jest rodzina. Wartość rodziny jest wartością bezcenną. Pozytywne wpływy wychowania w rodzinie są związane przede wszystkim z realizowanymi w rodzinie wartościami, wzajemną więzią uczuciową, pełnionymi w rodzinie rolami oraz wzorcami wzajemnego komunikowania się. Dobrej rodziny w procesie wychowania i wzrastania dzieci i młodzieży nie jest w stanie zastąpić nikt, dlatego polityka państwa oraz wszelkie działania instytucji samorządowych i organizacji pozarządowych powinny być nakierowane na pomoc udzielaną rodzinie i w rodzinie.

Rodzina jest pierwszym, naturalnym i podstawowym środowiskiem wychowawczym dziecka, którego zadaniem jest zapewnienie mu prawidłowego rozwoju biologicznego i psychospołecznego. Zapewnia bezpieczeństwo emocjonalne, a także przygotowuje do pełnienia przyszłych ról społecznych. Jest ona pierwszą instytucją wychowawczą, która kształtuje osobowość człowieka, jego postawy, system wartości i aktywność, przekazuje tradycje, wzory zachowań i zasady współżycia społecznego.

Konstytucyjne gwarancje praw.

Prawa rodziny i prawa dziecka stanowią dobro chronione przez przepisy Konstytucji RP, która stanowi, że:

- małżeństwo, rodzina, macierzyństwo i rodzicielstwo znajdują się pod ochroną i opieką państwa (art.18);

- rodzice mają prawo do wychowania dzieci zgodnie z własnymi przekonaniem. Ograniczenie, pozbawienie praw rodzicielskich uważa się za sytuację wyjątkową; może to nastąpić tylko w przypadkach określonych w ustawie i tylko na podstawie prawomocnego orzeczenia sądu (art. 48).

- państwo ma obowiązek uwzględniania w swej polityce społecznej i gospodarczej dobra rodziny. Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, zwłaszcza wielodzietne i niepełne, mają prawo do szczególnej pomocy ze strony władz publicznych. (art. 71)

- ochrona dziecka należy do konstytucyjnych zobowiązań Państwa-każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją. Dziecko pozbawione władzy rodzicielskiej ma prawo do opieki i pomocy władz publicznych (art.72).

Konwencja o prawach dziecka.

Zgodnie z przepisami Konwencji o prawach dziecka rodzice mają prawo do wychowywania dziecka i na nich spoczywa główna odpowiedzialność za dzieci. Państwo powinno szanować odpowiedzialność, prawo i obowiązek rodziców za dziecko, tak stanowi art.5 Konwencji. Rozwinięciem tej zasady jest art.18 podkreślający, że dziecko jest przedmiotem największej troski ze strony obojga rodziców, którzy ponoszą odpowiedzialność za wychowanie dziecka, mając prawo do korzystania z pomocy państwa. Także zapewnienie dziecku odpowiedniego standardu życia to obowiązek rodziców. Państwo powinno wspomagać rodzinę w wypełnianiu tych funkcji (art.27).

Prawa dziecka do rozwoju gwarantowane są, więc w dwojaki sposób: z jednej strony poprzez nałożony przez rodziców obowiązek wychowania dziecka i wypełnianie podstawowych funkcji rodziny, z drugiej zaś strony poprzez zobligowanie państwa - strony Konwencji - do tworzenia systemu wspierania rodziny.

Szczególne prawa do ochrony i pomocy są dzieciom znajdującym się w sytuacjach przez siebie niezawinionych: dzieciom z niepełnosprawnością, pozbawionych czasowo lub trwale środowiska rodzinnego, dzieciom bez zabezpieczenia socjalnego. Prawa te mają wyjątkowy charakter - mimo, że wszystkie dzieci mają prawo do szczególnej troski i pomocy. Konwencja wyróżnia dodatkowo te, które żyją w trudnych warunkach. Warunki te to permanentna sytuacja odbiegająca w znaczny sposób od przeciętnych warunków życia w danym państwie. Obowiązkiem każdego państwa jest podejmowanie działań na rzecz tej grupy dzieci.

Konwencja określa nie tylko prawa dziecka, prawa i obowiązki rodziców, ale także zadania i obowiązki państwa wobec dzieci w sferze pomocy dziecku i rodzinie, edukacji, opieki zdrowotnej, prawa do uczestnictwa w życiu kulturalnym i artystycznym, ochrony przed wyzyskiem, jak również w sferze socjalnej.

Konwencja o prawach dziecka stanowi zobowiązanie dla Państw - stron wobec dzieci i ich rodzin, zobowiązanie do tego, że będą podjęte programy działania na rzecz dzieci zmierzające do wyeliminowania ubóstwa, przemocy, że zostaną podjęte strategie na rzecz równych szans edukacyjnych i rozwoju wszystkich dzieci, a w obszarach potencjalnych zagrożeń podjęte zostaną działania profilaktyczne i prewencyjne.

Zarówno Konwencja, jak i Konstytucja, a także inne akty prawa międzynarodowego i krajowego nakazują wszystkim osobom, instytucjom i organizacjom kierowanie się:

- dobrem dziecka – wszystkie działania powinny być podejmowane w najlepiej pojętym interesie dziecka, biorąc pod uwagę, że naturalnym środowiskiem rozwoju dziecka jest rodzina;
- zasadą równości (powszechności) - troską o ochronę praw każdego dziecka;
- poszanowaniem praw, obowiązków i odpowiedzialności rodziców.

Rodzina jest więc powszechnie uznawana za naturalną, pierwotną w stosunku do innych i podstawową komórką społeczną, a ponadto stanowi niezastąpione, naturalne środowisko rozwoju dziecka.

2. POLITYKA SPOŁECZNA

Opieka nad dziećmi pozbawionymi wsparcia najbliższych jest trwałym elementem prorodzinnej polityki państwa. Polityki opartej o konstytucyjną zasadę pomocniczości, gdzie państwo poprzez system gwarancji prawnych, zinstytucjonalizowane struktury pomocowe stwarza warunki do pomocy i wsparcia na poziomie lokalnym z poszanowaniem podmiotowości rodzin. Polityka pomocy rodzinie nie powinna ograniczać się tylko do sytuacji kryzysowych i oddziaływań interwencyjnych.

Obowiązująca od 1 stycznia 2012 roku ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej to nowe rozwiązanie systemowe, które po raz pierwszy w systemie prawnym oraz w polityce społecznej nadaje bardzo wysoką rangę rodzinie. To rodzina i jej wsparcie w środowisku lokalnym jest priorytetem w pracy wszystkich instytucji i służb. W ujęciu systemowym to wyraźna zmiana paradygmatu polityki społecznej - dotychczasowy prymat prorodzinnych form opieki został zastąpiony prymatem form pracy z rodziną w środowisku –

lokalnym. Piecza zastępcza jawi się, jako jedna z okresowych form pomocy dziecku, z jednoczesnym podejmowaniem pracy na rzecz reintegracji rodziny.

Najbardziej widocznym wyrazem nowego podejścia jest przeniesienie zadań pomocy i wsparcia rodziny na poziom gminy (np. ustanowienie funkcji asystenta rodzin).

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej - podstawowy dokument regulujący szczegółowo zasady pomocy rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz zasady i formy pieczy zastępczej, odwołuje się wprost do zasady pomocniczości:

- art.2.1: Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych to zespół planowanych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji.
- art.2.2: System pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców.

W ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej punktem wyjścia jest rodzina, nie dziecko. Sytuacja dziecka postrzegana jest, jako konsekwencja relacji i sytuacji występujących w rodzinie. Zakłada się, że rodzinę należy wspierać w taki sposób, aby w rezultacie doprowadzić do poprawy sytuacji dziecka. W przypadku, gdy działanie te nie przyniosą pożądaných efektów, można rozpatrywać konieczność umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej.

Granice pomocy i interwencji.

W myśl **zasady pomocniczości** struktury społeczności wyższej i wyżej zorganizowanej (struktury samorządowe, administracji publicznej, Państwo) nie powinny podejmować żadnych działań - **zakaz ingerencji** - w rozwiązywanie problemów społeczności niższej i niżej zorganizowanej (jednostka, rodzina, małe struktury lokalne) w sytuacji, gdy ta społeczność potrafi sama rozwiązać swoje problemy. W przypadku rodziny, wspólnoty wyższe powinny szanować jej autonomię, dopóty, dopóki istnieją możliwości samodzielnego radzenia sobie z występującymi problemami. W sytuacji, gdy rodzina nie jest w stanie samodzielnie wypełniać swoich podstawowych zadań i funkcji, obowiązek ingerowania w rodzinę w celu pomocy w odbudowie i podtrzymaniu zagrożonych funkcji spoczywa na właściwych służbach publicznych - to tzw. **subsydiarne towarzyszenie**. Taką sytuacją jest zagrożenie dobra dziecka. Pomoc na tym etapie powinna być realizowana z uwzględnieniem aktywności i woli samych zainteresowanych, by nie uzależniać ich od pomocy – dopomagać, nie zastępować.

I wreszcie trzeci aspekt pomocniczości to tzw. **subsydiarna redukcja**. To przesłanie dla wszystkich instytucji, by zaprzestać pomocy w chwili, gdy rodzina jest w stanie znów samodzielnie funkcjonować (art.47 Konstytucji RP).

Z przepisów i standardów prawa dotyczących rodziny i dziecka wynikają **dyrektywy oddziaływania wobec rodzin nienależycie sprawujących pieczę nad dziećmi**:

- bez koniecznej potrzeby nie należy ingerować w życie rodziny;
- jeżeli interwencja jest konieczna należy próbować chronić dobro dziecka- udzielając wsparcia całej rodzinie;
- głównym celem umieszczenia dziecka poza rodziną powinno być doprowadzenie do sytuacji umożliwiającej powrót dziecka do rodziny;
- dzieci pozostające poza rodziną powinny być umieszczane w rodzinnych formach pieczy zastępczej;
- dziecko przebywające poza rodziną powinno mieć kontakt z rodzicami;
- tylko w sytuacji, gdy postawa rodziców nie gwarantuje powrotu należy umieszczać dzieci w trwałym środowisku zastępczym.

Powyższe standardy prawa jednoznacznie ograniczają możliwości ingerencji w rodzinę do sytuacji uzasadnionych, określonych stosownymi przepisami prawa.

Granicą prawną interwencji w rodzinie na rzecz dziecka jest przekonanie, że zostało naruszone dobro dziecka lub przepisy prawa rangi ustawy. Jednak zanim dojdzie do interwencji rodzina ma prawo oczekiwać, że odpowiednie służby w porę dostrzegają jej problemy i udzielą adekwatnej do nich pomocy.

Konieczność ingerencji państwa w sferę prerogatyw (uprawnień) rodziców rodzi jednak swoisty konflikt z prymatem rodziców w wychowaniu dzieci i zasadą autonomii rodziny od wpływów zewnętrznych. Dlatego Konwencja o prawach dziecka określa, iż umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej, adopcyjnej lub innej formie opieki może nastąpić w sytuacji, gdy ze względu na swoje dobro dziecko nie może pozostać w środowisku rodzinnym.

Oddzielenie dziecka od swoich rodziców następuje w przypadkach:

- nadużyć lub zaniedbań ze strony rodziców, tj. gdy rodzice nie wywiązują się należycie z zadań względem dziecka;
- gdy rodzice nie są w stanie sprawować pieczy nad dzieckiem np. z powodu choroby, zatrzymania, odbywania kary pozbawienia wolności.

3. ZADANIA GMINY Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZIN I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ

Zgodnie z art. 176 ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej działania realizowane przez samorząd to:

1. opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny,
2. tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
3. tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci.
4. finansowanie:
 - a) kosztów szkoleń dla rodzin wspierających,
 - b) podnoszenie kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - c) kosztów związanych z udzielaniem pomocy ponoszonych przez rodziny wspierające,
5. współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo - wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo - terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym (10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej, 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej, 50% w trzecim i następnym)
6. sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej z zastosowaniem systemu teleinformatycznego,
7. prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej zamieszkałego na terenie gminy,
8. przekazywanie do biura informacji gospodarczej o powstałych zaległościach z tytułu ponoszenia przez rodziców opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej, za okres nie dłuższy niż 12 miesięcy.

Wymienione zadania ustawodawca określił mianem zadań własnych.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy:

1. Wykonywanie zadań wynikających z rządowych programów zakresu wspierania rodziny,
2. Gmina wykonuje zadania zlecone z zakresu administracji rządowej zgodnie z wytycznymi przekazanymi przez wojewodę.

Wielopłaszczyznowe wsparcie rodzin, które z różnych przyczyn mają problemy w zakresie prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo - wychowawczych polega przede wszystkim na diagnozowaniu i analizie środowisk rodzinnych, wzmacnianiu funkcji i ról, jakie powinna spełniać rodzina, dążeniu do integracji i reintegracji rodziny, przeciwdziałaniu jej marginalizacji i degradacji społecznej oraz podnoszeniu świadomości z zakresu jej planowania i prawidłowego funkcjonowania.

4. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA LOKALNEGO I ANALIZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

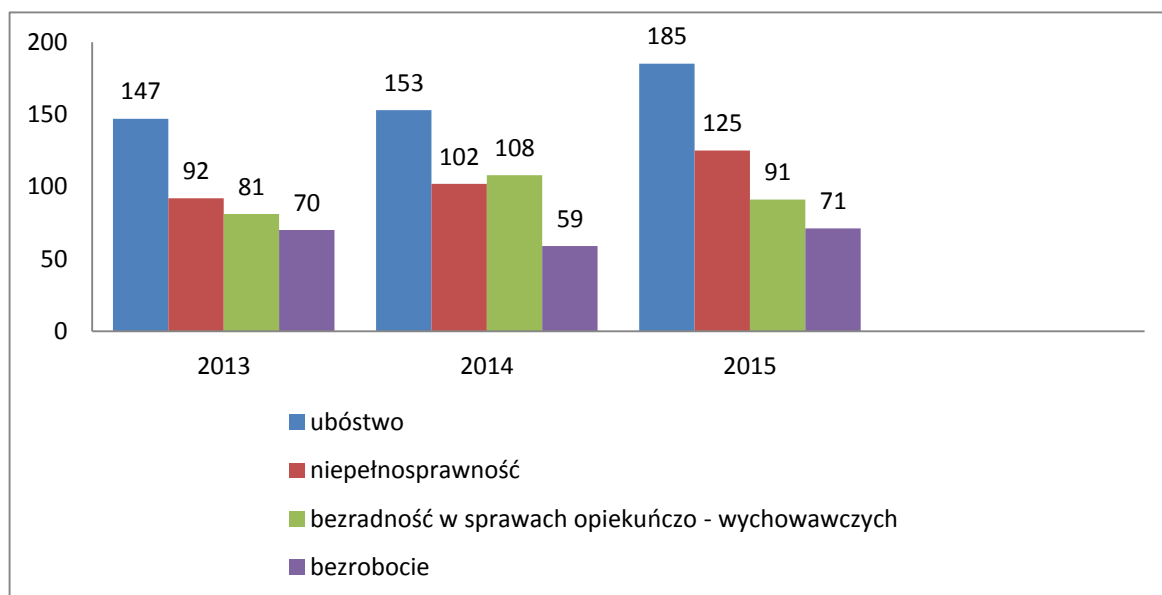
Według definicji wskazanej w art. 16 pkt 11 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (D. U. z 2015 r. poz. 163 z późn. zm.) rodzina określana jest jako „osoby spokrewnione lub niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące”.

Z analizy danych sprawozdawczych prowadzonych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kosakowie wynika, że praca w zakresie wsparcia rodzin na różnych płaszczyznach jest wciąż wymagana, w szczególności z rodzinami przeżywającymi trudności opiekuńczo wychowawcze. Poniższa tabela przedstawia liczbę rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2013-2015 z wyszczególnieniem liczby posiadanych przez nich dzieci.

Tabela 1. Rodziny z dziećmi

		RODZINY Z DZIEĆMI					
ROK	OGÓŁEM	Ogółem rodziny z dziećmi	1 dziecko	2 dzieci	3 dzieci	4 dzieci	5 i więcej dzieci
2013	282	126	46	49	17	6	8
2014	279	110	41	35	22	5	7
2015	293	99	35	38	14	5	7

Dane sprawozdawcze pokazują, że problemami najczęściej występującymi w rozeznaczonych środowiskach były: ubóstwo, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych oraz bezrobocie.

Rodziny dotknięte przemocą kierowano do Zespołu Interdyscyplinarnego w Kosakowie, do którego zadań należy w szczególności:

- ocenę sytuacji problemowej osoby indywidualnej, rodziny grup problemowych lub środowiska znajdujących się w sytuacji kryzysowej i wypracowanie sposobu postępowania, który będzie miał na celu przywrócenie integralności rodziny, bądź środowiska oraz możliwości realizowania ich funkcji oraz podejmowanie działań w tym celu przewidzianych przepisami prawa.
- udzielanie pomocy, a w zależności od potrzeb, poradnictwa socjalnego, prawnego, psychologicznego osobom, rodzinom, grupom problemowym i środowisku, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów
- podejmowanie interwencji w przypadku Przemocy domowej i uruchamianie procedur mających na celu jej powstrzymanie
- udzielanie pomocy dzieciom doświadczającym i będących świadkami przemocy w rodzinie
- podejmowanie wspólnych działań w ramach procedury Niebieska Karta.

Poniższa tabela przedstawia liczbę założonych Niebieskich Kart, w tym założonych przez rodziny z dziećmi w latach 2013-2015

Tabela 2. Liczba założonych Niebieskich Kart

ROK	LICZBA NIEBIESKICH KART	LICZBA RODZIN Z DZIEĆMI	LICZBA POWOŁANYCH GRUP ROBOCZYCH
2013	11	8	11
2014	10	9	13
2015	20	15	12

W sytuacji, gdy rodzice zostają trwale lub czasowo pozbawieni praw rodzicielskich lub zostają one ograniczone, sąd wydaje postanowienie o ustanowieniu nad dzieckiem opieki zastępczej, poprzez umieszczenie go poza rodziną biologiczną czyli w pieczy zastępczej.

Aby zapobiegać sytuacjom, w których dzieci należy odebrać z naturalnego środowiska oraz przywrócić władzę rodzicielską rodzicom, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej, rodzinie zostaje przydzielony asystent rodziny.

Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej oraz rodzin objętych wsparciem asystenta w gminie Kosakowo obrazuje poniższa tabela.

Tabela 3. Piecza zastępcza

ROK	DZIECI UMIESZCZONE W PIECZY ZASTĘPCZEJ	RODZINY OBJĘTE WSPARCIEM ASYSTENTA
2013	8	10
2014	3	7
2015	2	16

Jak wynika z danych w powyższej tabeli istnieje konieczność przydzielenia asystenta rodzinom, które przeżywają trudności opiekuńczo - wychowawcze i nie są w stanie samodzielnie ich przezwyciężyć, by dzieci powróciły do swojego naturalnego środowiska.

W 2015 roku w gminie Kosakowo powstała „Szkoła dla Rodziców”, w której wzięło udział 14 rodzin, przeżywających trudności w sprawowaniu opieki nad dziećmi i nie radzeniu sobie w ich wychowywaniu. Celem tego przedsięwzięcia jest nabywanie i rozwijanie umiejętności wychowawczych rodziców oraz zdobywanie dobrych praktyk w zakresie opieki i wychowywania dzieci. W związku z cieszącym się zainteresowaniem oraz rosnącą potrzebą wsparcia rodzin przez asystenta istnieje konieczność kontynuacji zajęć „Szkoły dla Rodziców” w najbliższych latach.

5. ANALIZA SWOT W OBSZARZE WSPARCIA RODZINY

SŁABE STRONY	MOCNE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - brak szybkiego dostępu do poradnictwa specjalistycznego (pomoc prawna, psychologiczna), - brak bezpłatnej terapii rodzinnej, mediacji, - niski poziom wykształcenia osób korzystających z pomocy społecznej, - zjawisko marginalizacji społecznej (wykluczenie społeczne), - brak ofert/ niewystarczająca oferta ze strony organizacji pozarządowych obszarze wspierania rodziny z problemami opiekuńczo - wychowawczymi, - mała aktywność rodzin do samoorganizacji (grupy wsparcia lub grupy samopomocowe), - brak pozytywnych wzorców osobowych i zaniedbywanie obowiązków opieki i wychowania przez rodziców, - brak rodzin wspierających, - ograniczone środki finansowe na realizację programów pomocowych, - bierna postawa rodziców wobec problemów występujących w rodzinie - brak wolontariatu, - brak organizacji pozarządowych wspierających działania GOPS-u 	<ul style="list-style-type: none"> - dobre rozeznanie problemów i potrzeb środowiska lokalnego (diagnoza - ścisła współpraca instytucji działających na rzecz rodziny - doświadczenie, wiedza i kwalifikacje pracowników instytucji działających na rzecz rodziny - zatrudnienie asystentów rodzin pozwalające na budowanie efektywnych metod współpracy z rodziną w jej środowisku - doświadczenie w realizacji programów i projektów skierowanych do osób wykluczonych społecznie - organizowanie społeczności lokalnych celem poprawy własnej sytuacji życiowej
ZAGROŻENIA	SZANSE
<ul style="list-style-type: none"> - wzrost kosztów utrzymania w rodzinach, - brak mieszkań, - uzależnienie rodzin od pomocy społecznej oraz zjawisko „dziedziczenia ubóstwa”, - brak świadomości problemu oraz nieumiejętność szukania pomocy przez rodziny dysfunkcyjne, - brak chęci współpracy i zaangażowania ze strony rodzin niewydolnych wychowawczo i opiekuńczo-wychowawczo, - niespójne przepisy prawa, - brak wystarczających środków finansowych na zadania ustawowe. 	<ul style="list-style-type: none"> - łatwiejszy dostęp do konsultacji i specjalistycznego poradnictwa (pomoc prawna, terapeutyczna, psychologiczna, mediacja), - wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę, - wzrost świadomości dot. korzystania z podjęcia przez rodzinę współpracy w wypełnianiu przez nią funkcji opiekuńczo - wychowawczej, - możliwość pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych, - wzrost zaangażowania sektora pozarządowego w działania w zakresie pomocy społecznej.

6. ZAŁOŻENIA I CELE PROGRAMU

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

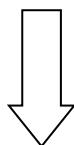
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390)
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 163 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie t.j. (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390)
- Ustawa o z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2015 r., poz. 1286)
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomani (Dz. U. z 2005 r. nr 179, poz. 1485 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. z 2014 r., poz. 1118 z późn. zm.)
- Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014-2020

Założeniem programu jest tworzenie systemu wsparcia dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, poprzez zintegrowane i spójne działanie na rzecz dziecka i rodziny w gminie Kosakowa w zakresie wzmocnienia roli i funkcji rodziny będącej naturalnym środowiskiem rozwoju dziecka

Cel główny

Utrzymanie dziecka w rodzinie naturalnej bądź jego powrót do rodziny

Cele szczegółowe

- 1 zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny
- 2 rozwój konsultacji i poradnictwa specjalistycznego oraz pomocy prawnej w zakresie prawa rodzinnego oraz dostęp do terapii i mediacji rodzinnych
- 3 rozwój usług dla rodzin z dziećmi, w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych

- 4 działania edukacyjne skierowane do dzieci, młodzieży i rodziców w tym promowanie właściwych postaw rodzicielskich poprzez uczestnictwo w projektach do nich kierowanych
- 5 rozwój placówek wsparcia dziennego
- 6 zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych i monitorowanie środowisk rodzinnych przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji
- 7 stwarzanie rodzinom możliwości w organizowaniu grup wsparcia, samopomocowych mających na celu wymianę doświadczeń oraz zapobieganiu izolacji
- 8 współpraca z osobami, instytucjami i organizacjami pracującymi z dziećmi i rodzinami
- 9 podejmowanie wszechstronnych działań w kierunku powrotu dziecka do rodziny naturalnej.

7. ODBIORCY PROGRAMU – GRUPY DOCELOWE

Odbiorcami programu są rodziny zamieszkujące na terenie gminy Kosakowa, w szczególności rodziny wykluczone społecznie lub zagrożone tym zjawiskiem oraz rodziny wymagające wsparcia ze strony profesjonalnych służb społecznych.

Program kierowany jest głównie do:

- rodzin niepełnych,
- rodzin wielodzietnych,
- rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym,
- małoletnich matek,
- rodzin wychowujących dzieci od 0-5 lat,
- rodzin zmagających się z trudnościami wychowania dzieci w wieku dojrzewania,
- rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- rodzin przeżywających trudności związane ze stanem zdrowia dziecka,
- rodzin znajdujących się w sytuacjach kryzysowych i zagrożonych kryzysem, w których występują konflikty, uzależnienia, bezrobocie, ubóstwo i inne negatywne zjawiska zachodzące w rodzinach,
- rodzin dotkniętych przemocą rodzin naturalnych w związku z umieszczeniem dziecka w pieczy zastępczej.

8. REALIZATORZY/PARTNERZY PROGRAMU

Na terenie gminy Kosakowo działają podmioty, które poprzez swoją pracę z dzieckiem, rodziną oraz środowiskiem lokalnym, powinny tworzyć lokalny system opieki nad dzieckiem i rodziną we współpracy z ośrodkiem pomocy społecznej w Kosakowie:

- Urząd Gminy w Kosakowie,
- Szkoły na terenie Gminy Kosakowo,
- Policja,
- Służba Zdrowia,
- Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych i współuzależnionych,
- Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespół do Spraw Asysty Rodzinnej,
- Zespół Interdyscyplinarny na Rzecz Przeciwdziałania Przemocy,
- Parafie.

9. REALIZACJA POSTAWIONYCH CELÓW - ZADANIA

Ośrodek pomocy społecznej w Kosakowie jest głównym realizatorem programu, który we współpracy z w/w podmiotami będzie podejmował szeroko rozumiane działania mające na celu pomoc rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do właściwego wypełniania funkcji rodzicielskich oraz odpowiedniego pełnienia ról społecznych.

Realizacja postawionych celów przebiegać będzie:

- 1 Rozeznanie środowiska lokalnego w formie diagnozowania potrzeb społecznych.
- 2 Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialno-bytowej, w tym objęcie dożywianiem wszystkich dzieci, które tego wymagają.
- 3 Organizowanie wypoczynku letniego dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, wieloproblemowych.
- 4 Wspieranie rodzin zagrożonych kryzysem, przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez asystenta rodziny i pracownika socjalnego.
- 5 Propagowanie idei tworzenia ośrodków wsparcia dziennego.
- 6 Wspieranie działań prowadzonych przez instytucje, organizacje społeczne i osoby fizyczne na rzecz pomocy dziecku i rodzinie.
- 7 Realizowanie programów profilaktycznych z zakresu dysfunkcji rodziny.

- 8 Organizowanie szkoleń, prelekcji, konferencji z zakresu problematyki rodzinnej dla pracowników instytucji wspierających rodzinę,
- 9 Organizowanie porad i warsztatów umiejętności wychowawczych dla rodziców,
- 10 Rozwój usług dla rodzin z dziećmi w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych,
- 11 Organizowanie grup wsparcia i grup samopomocowych,
- 12 Poszerzenie dostępu do poradnictwa specjalistycznego,
- 13 Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka w rodzinie zagrożonej kryzysem,
- 14 Współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 15 Informowanie o możliwości i dostępie uzyskania pomocy dla rodziców przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- 16 Pozyskiwanie środków na zadania związane z realizacją programu w formie: dotacji celowych z budżetu państwa, dotacji na realizację rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, środków unijnych.

10. HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU

Realizacja programu odbywać się będzie na zasadach współpracy z partnerami wyszczególnionymi w programie. Zadania będą realizowane w sposób ciągły i systematyczny w ramach czasowych objętych programem tj. w latach 2016-2018.

11. PRZEWIDYWANE EFEKTY I REZULTATY

1. poprawa funkcjonowania społecznego dzieci, młodzieży i rodzin ze środowisk zagrożonym wykluczeniem społecznym,
2. zminimalizowanie liczby dzieci kierowanych do pieczy zastępczej,
3. zwiększenie dostępności rodziny do poradnictwa specjalistycznego,
4. wzmocnienie więzi rodzinnych,
5. nabycie przez rodzinę umiejętności i wiedzy na temat właściwego rozwiązywania konfliktów emocjonalnych, wewnątrzrodzinnych oraz w odniesieniu do dzieci właściwe rozwiązywanie konfliktów w środowisku szkolnym i grupie rówieśniczej,
6. integracja społeczności lokalnej i rozwój grup samopomocowych,
7. wzrost kompetencji i aktywności rodzin oraz poziomu ich zaangażowania w życie społeczne,
8. skuteczniejsze i efektywniejsze wykorzystywanie zasobów lokalnych.

12. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Realizacja zadań programu może być finansowana:

- ze środków budżetu gminy,
- ze środków poza budżetowych pozyskiwanych z innych źródeł,
- z dotacji celowych z budżetu państwa.

13. MONITOROWANIE

Monitoringiem programu zajmować się będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kosakowie na podstawie pozyskiwanych informacji oraz danych ze sprawozdań dostępnych na poziomie gminy uzyskiwanych od podmiotów uczestniczących w realizacji zadań. Celem bieżącego monitoringu będzie obserwacja zmian ilościowych i jakościowych, jakie pojawią się podczas realizacji działań. W przypadku stwierdzenia jakichkolwiek rozbieżności między założeniami a rezultatami, na bieżąco będą one weryfikowane i dostosowywane do potrzeb grupy docelowej.

Sprawozdania z realizacji programu przedkładane będą raz w ciągu roku w latach realizacji programu tj. 2016-2018.

14. PODSUMOWANIE

Gmina Kosakowo od wielu lat realizuje działania związane z pomocą na rzecz rodzin i dzieci. W obecnym kształcie wspieranie rodziny wymaga skoordynowania tej pomocy oraz zintensyfikowania działań interdyscyplinarnych mających na celu przywrócenie zdolności do prawidłowego wypełniania funkcji rodziny. Niezbędne jest przy tym także systematyczne podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków dysfunkcji oraz promowanie rodzinnego stylu życia.

W realizację programu powinny się aktywnie włączyć, zatem wszystkie instytucje i organizacje z terenu Gminy, które swoimi działaniami wspierają dzieci i rodziny. Wspólne działanie pozwoli, bowiem na zminimalizowanie negatywnych skutków patologii wśród rodzin, zapewni poczucie bezpieczeństwa w sytuacjach bezradności oraz stworzy spójny i skuteczny system wsparcia rodzin z gminy Kosakowo.

Niniejszy dokument został przygotowany przez:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kosakowie

Uzasadnienie

Przyjęty Uchwałą Nr XLVI/66/2013 Rady Gminy Kosakowo z dnia 29 sierpnia 2013 roku „Program Wspierania Rodziny Gminy Kosakowo na lata 2013-2015” wygasł, w związku z tym zgodnie z treścią art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 332) należy przyjąć nowy 3-letni „Program Wspierania Rodziny Gminy Kosakowo na lata 2016-2018”.

Ma on za zadanie:

1. Wzmocnienie rodzin z grup ryzyka;
2. zapobieganie narastania kryzysu poprzez pracę z rodziną naturalną;
3. zapewnienie każdemu dziecku prawa do stabilnego, trwałego i rodzinnego środowiska wychowawczego;
4. ograniczenie liczby dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej.